

paro (Dampforgel) na 8 spremenov. Dandanašnji se nahajajo take orgle na vseh velikih amerških parovozih. V kristalni palači v Londonu stoje paro-orgle, imenovane „Calliope“, ki imajo čedno uverstene podperstnike. Kadar soparna moč za □' 100 funtov doseže, se sliši teh orgel glas 12 angleških milj dalječ. V Novem Orleansu imajo „kalijopo“ namesto zvonov.

(Dalje prih.)

Pravopisje v ljudskih šolah.

(Konec.)

Kar se je v prvem razredu že učilo, to se mora v drugem razredu ponavljati. Zraven se vzame popolnoma raba velikih začetnih čerk. Poglavitno vodilo razdelovanja besed v zloge je treba v tem razredu bolj na tanko razložiti, ker ni zmiraj zadostno in se večkrat ne vé, kako se v govorjenju beseda prav loči. Tedaj naj se učencem pové, kako se beseda razdeli, ako je med samo glasnicami ena ali pa več ločljivih soglasnic. Tudi poglavitne neločljive soglasnice, ktere se skupaj k naslednjemu zlogu jemljejo, naj se jim povejo. *) Ravno tako naj se jim tudi razloži, da se zložene besede ločijo, kakor so sestavljene i. t. d. Da bi se učenci navadili razdelovanja besed v zloge, je treba, da se od začetka vse take vaje zlagajo, posebno naj se to stori, kadar jih učitelj pokliče k tabli, da spisano narekovanje popravljajo. Kterikrat pa naj se jim dajo besede cele narekovavne vaje spisati in po zlogih razdeliti, postavim: „Na-še živ-lje-nje je krat-ko“.

Potem pridejo vaje mehkih in terdih soglasnic b-p, d-t, g-h, k, ktere se posebno na koncu besed celó enako glasé. Razločijo se, ako se beseda podaljša.

V tretjem razredu se vse ponavlja, kar se je že podučevalo v poprejšnih razredih. V tem razredu se mora ta poduk, kolikor je mogoče, dokončati, ker to je zadnji razred, iz katerega učenci po kmetih potem stopijo v odločeni stan. Naj se toraj vadijo, da soglasnice l — v, s — z, š — ž, lj in nj v pisanju prav rabijo. V sredi besede in na koncu besede se v zategnjenih zlogih soglasnica e navadno glasí kakor v; v

*) Poglavitne neločljive tihnice so: lj, nj, bl, cl, čl, dl, gl, hl, kl, pl, sl, tl, br, cr, čr, dr, gr, hr, kr, pr, sr, tr, cm, čm, gm, hm, km, dn, gn, kn, pn, cv, čv, dv, gv, hv, kv, tv, ps, pt, sk, sp, st, šc. Pis.

breznaglasnih in skračenih zlogih pa se na koncu besed al kakor *or*, — *el* in *il* pa kakor *u* zgovarja. *) Tihnice *lj* in *nj* rabimo namesto *l* in *n* pred glasnico, ali pa za glasnico, katero hočemo posebno mehko zgovoriti; razločuje se po dobrem zgovoru. Treba je toraj učence posebno pri branju iz bukev napeljevati, da vsaki glas v besedi pristojno izgovarjajo, zraven pa jih pridno vaditi v pisanju takih besed. Na koncu besede se tudi soglasnice *s* — *z*, *š* — *ž* enako glase; razločujemo jih, kakor druge soglasnice, ki so si podobne, po podaljšanju besede in pa po dobrem izgovoru. Tudi naj se pové učencem, da v potegujenih zlogih pišemo glasnice *á*, *è*, *í*, *ó*, *ú*, — v skračenih pa *à*, *è*, *i*, *ò*, *ù*, da vejo saj v branju pomen teh znamenj. Konečno naj se vzame v tretjem razredu še vaja ločnic, in sicer naj prvo pika, potem prašaj in klicaj, in za temi še le ostale.

Sploh ima učitelj v tretjem razredu vedno veliko priložnosti, da vadi svoje učence v tem predmetu, če le vè šolske nauke lepo skupaj vezati, in pri enem poduku tudi družega lepo strinjati. Kar sem pa že omenil, ponovim še enkrat, kar v malih šolah vodila ne izdajo, izdala bo pridna vaja učencov in pa modro ravnanje učiteljevo.

Fr. Gerbic.

P a š n i k.

Eno je potrebno. Stvarnik je človeka vstvaril, da bi bil srečen na tem in na unem svetu. Dal mu je zmožnosti, katere mu pomagajo doseči njegov pravi namen. Kakor se veja, ki je od debla odlomljena, posuši in sadú ne rodi, tako je tudi človek, če se odloči od korenine svojega namena — stvarnika. — Že pri otrocih je treba skerbeti, da se vedno bolj napeljujejo na pravo pot in odvrčajo od nasprotnega človekovega namena. Imenitna skerb za izrejo pa je izročena staršem in učnikom. Posebno naj učniki pomislijo, da še ni vse storjeno, če mladino vadijo navadnih šolskih predmetov. — Če hoče učenik otroke prav izrejati, je pred vsem potrebno, da jim je on sam pri vseh okoliščinah svitla luč — lepi izgled. To je podlaga, brez katere bi bilo vse drugo piškavo. Srečna je mladina, če ima nad svojim učnikom lep izgled, in zeló je nesrečna, če je nje učenik le najemnik ali tlačan brez Boga in prave vere. — Dober učenik dobi vedno dosti priložnost, da svoje učence za dobro vnema. On naj jih

*) Ker se ta soglasnica v pisanju tolikokrat rabi, posebno pri glagolih v priložaju preteklega časa, bo učitelj primoran pri narekovavnih vajah že v nižjem razredu otroke sploh opomniti, da besede, pri katerih se na koncu *v* sliši, pišemo namesto *v* soglasnico *l*, ako se v podaljšanju besede *l* sliši. Pis.